

Aan : burgemeesters Veiligheidsregio Flevoland en Dijkgraaf Zuiderzeeland,
Van : Roy Johannink
Datum: maandag 5 juli 2021, ochtend
Onderwerp: reflectie bestuurlijke sessie thema Water en Evacuatie

Bij de bestuurlijke sessie hebben we stil gestaan bij de volgende:

- Inzicht in de preparatie en ieders rol daarbinnen, van de Veiligheidsregio Flevoland en waterschap Zuiderzeeland.
- Inzicht in ieders rol ten aanzien van mogelijke maatregelen tijdens de respons.
- Op basis van een gegeven situatie besluiten wat het beste kan worden gedaan in een bepaalde situatie op een bepaald moment.
- Ontdekken waar verbetering mogelijk is in de preparatie.

De burgemeester die de vooraf toegestuurde e-learningmodule hebben doorgelopen zijn tevreden over de inhoud en beseffen dat ook anderen, zoals de locoburgemeesters, deze kennis tot zich moeten nemen.

Rolopvatting & -verwachting Waterschap, crisisorganisatie en Veiligheidsregio.

Het veiligheidsbestuur van de Veiligheidsregio is belast met de preparatie op het behartigen van de openbare orde en algemene openbare veiligheid in buitengewone omstandigheden: crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Het veiligheidsbestuur van de Veiligheidsregio zijn dus niet belast met de daadwerkelijke behartiging van de openbare orde en algemene openbare veiligheid bij een (direct dreigende) aantasting daarvan! Die daadwerkelijke behartiging is belegd bij dan betrokken “diensten en organisaties van verschillende disciplines” in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag: de burgemeester of voorzitter van de Veiligheidsregio. De organisatievorm die we daarvoor kennen is de regionale crisisorganisatie, met een RBT, ROT en COPI als hoofdonderdelen.

En het waterschap kan in de voorbereiding dus aansluiten, vanuit haar eigen verantwoordelijkheid, zoals in deze besprekingsessie ook gebeurt. Maar ook in de responsfase bij de regionale crisisorganisatie.

Wel of niet evacueren, dat is niet de vraag!

Het al dan niet overwogen om verplicht of vrijwillig te evacueren blijkt helemaal niet de hoofdvraag te zijn. De vraag is vooral: hoe gaan we om met de groep die evacueert en de groep die blijft zitten? Zorgen ze niet voor openbare orde verstoringen of krijgen ze niet te maken met andere openbare veiligheidsvraagstukken te maken (gezondheidsissues bijvoorbeeld).

Allereerst het vertrekken: Wat als ze niet weg willen, wat doe je dan?

Op basis van een noodbevel of noodverordening kan je mensen verplichten zich van de openbare weg te verwijderen naar een plek buiten het gebied. Echter mensen zijn niet te verplichten hun huis te verlaten.

Vanwege het woonrecht van burgers (artikel 8 EVRM) is een (individueel) evacuatiebevel geen optie. Bovendien is het goed om te realiseren dat evacueren van een gebied ook een verplaatsing betekent naar een ander gebied betekent. Dit betekent dat de verschillende besturen (RBT's) in overleg met elkaar zullen moeten treden. Of dat er overname van gezag plaatsvindt door de minister(s).

Overigens is dan nog te grijpen naar de Wet verplaatsing bevolking. Uit 1952 nota bene! Het doel van deze wet is om bij oorlog(sgevaar) en daaraan verwante of daarmee verband houdende buitengewone omstandigheden, regels te stellen voor het verplaatsen van de bevolking. De ministers kunnen een (deel van een) gebied vragen te ontruimen vanwege de veiligheid van de bevolking. Daarmee zitten we dus op het niveau van het MCCB. Een zware maatregel die ernstige inbreuk kan maken op verschillende grondrechten. Om deze maatregel in werking te laten treden gaat er de nodige tijd verloren, aangezien er zelfs een Koninklijk besluit nodig is. En dat kost de nodige tijd.

- Advies: toch maar eens ook met andere veiligheidsregio's en het ministerie om tafel: hoe zien de ministeries hun rol in deze? En wat betekent dat dan qua effecten van het besluit?

Het schetsen van de mogelijkheden op een tijdlijn (operationele periode) helpt om de positie van het bestuur te bepalen. De vraag die overblijft is: eigenlijk 1 of 0, zoals de dijkgraaf het formuleerde. De dijk gaat door of niet. En daarmee ook: het gebied overstroomt of niet... en dan blijft het grootste dilemma dus: hoe zorgen we voor een gecontroleerde evacuatie? Dat kan alleen vroeg in de tijd. Op het moment van doorbraak is de evacuatie te laat. Dat betekent dat een andere dilemma ook altijd overblijft: wat doen we met de mensen die blijven achterblijven? Zij hebben immers ook geen faciliteiten om een gezond en veilig leven te kunnen leiden in het overstroomde gebied.

- Advies: Laat een tijdlijn opstellen en doorleven voor een evacuatie aan de hand van verschillende scenario's om gevoel te krijgen bij de complexiteit en zwaarte van een besluit tot evacuatie.

Communicatie: voor, tijdens en na

Alleen met de inzet van noodbevoegdheden kom je er niet. De kracht zit niet in het uitreiken van de instructies: u zult moeten evacueren! Nee de kracht zit in de boodschap. Maak inwoners bewust van de risico's als ze thuisblijven. Wat betekent dagen zonder gas, water licht zit? Wat betekent het als het hoogwater toch komt? Laat de inwoners dan weten dat de hulpdiensten niet alle aandacht voor het redden van deze thuisblijvers zullen hebben, mocht het toch misgaan.

- Advies: werk een communicatieboodschap uit, maar pas deze ook eens toe: wat gaan mensen doen?

Bevoegdheden burgemeester, voorzitter en CdK

Als extra even een toelichting op bevelsbevoegdheden binnen de algemene keten. In de situatie waarin de openbare orde en/of de algemene openbare veiligheid wordt bedreigd of aangetast, beschikt de burgemeester op basis van artikel 172 Gemeentewet en artikel 4 Wet veiligheidsregio's over

zogenoemde lichte bevelsbevoegdheden. Overige bevelsbevoegdheden binnen de algemene keten zijn grofweg¹ als volgt opgebouwd:

- Vormvrije toepassing door burgemeesters van het noodbevel en het daarvan afgeleide opperbevel, de noodverordening en bestuurlijke ophouding;
- Het via het bijeenroepen van een Regionaal Beleidsteam (RBT)² overnemen van het gezag van een of meer burgemeester(s) door de voorzitter van de Veiligheidsregio bij een ramp/crisis van '*meer dan plaatselijke betekenis*';
- Toezicht op samenwerking in het RBT door de Commissaris van de Koning en daartoe geven van aanwijzingen;
- Beleidsaanwijzingen inzake het handhaven van de openbare orde aan de burgemeesters door de Commissaris van de Koning bij een ordeverstoring van '*meer dan plaatselijke betekenis*';
- Beleidsaanwijzingen inzake rampenbestrijding en crisisbeheersing aan voorzitter Veiligheidsregio door de Commissaris van de Koning bij een ramp of crisis van '*meer dan regionale betekenis*';
- Aanwijzingen inzake de rampenbestrijding in een concreet geval aan de burgemeester door de Commissaris van de Koning (CdK).
Deze aanwijzingsbevoegdheid van de CdK is gebaseerd op een daartoe te slaan Koninklijk Besluit;
- Aanwijzingen inzake de handhaving van de openbare orde aan de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio door de Minister van Justitie en Veiligheid;
- Geheel of gedeeltelijke overname van bevoegdheden van de Commissaris van de Koning en/of burgemeester door de Minister van Justitie en Veiligheid, dan wel door een door die minister daarmee belaste autoriteit. Die overname is gebaseerd op een daartoe te slaan Koninklijk Besluit.

Al met al is het advies om ook dit onderwerp jaarlijks te agenderen om de scherpste te houden in de voorbereiding op de complexe vraagstukken die komen kijken bij een overstroming, zoals bij het evacueren en bij het opvangen van evacués.

En hierbij de presentatie nog in de bijlage.

Meer informatie is ook te lezen en vinden in de [Bestuurlijke Netwerkkarten](#), of op www.rimbo-gilde.nl over de context van crisisbeheersing.

Dank nog voor de interactie. Voel je vrij om vragen te stellen, of opmerkingen te maken naar aanleiding van dit verslag.

¹ Let op: De opsomming van noodbepalingen is hier niet limitatief weergegeven!

² Het RBT is dan ook geen besluitvormend, maar een adviesorgaan op het beleidsterrein openbare orde en veiligheid. De voorzitter neemt de besluiten. (zie 3.3.2).